

HIV R4P: คืออะไร? (ตอนที่ 1)

นิวัตร สุวรรณพัฒนา

7 มกราคม 2558

ปลายเดือนตุลาคมปี 2557 ผมมีโอกาสได้รับทุนให้เข้าร่วมประชุมนานาชาติชื่อ HIV R4P ที่ต่างประเทศ ผมจึงมีเรื่องราวอยากบอกเล่าให้ได้อ่านกัน อีกทั้งเก็บเป็นบันทึกของตัวเองด้วย โดยคิดว่าจะทยอยเขียนไปเรื่อยๆ เป็นส่วน เป็นตอน บันทึกชิ้นแรกจึงอยากเริ่มต้นด้วยการทำความรู้จักกับการประชุมครั้งนี้ เรียกว่า HIV R4P โดยผ่าน W 5 H 1 หรือ Who, What, Where, When, How and Why

HIV R4P คืออะไร (What) ?

HIV R4P มีชื่อเต็มว่า HIV Research for Prevention ไม่แน่ใจว่าผู้อ่านทุกคนจะเห็นเหมือนกับผมหรือไม่ว่า วิธีเรียกชื่อย่อการประชุมนี้เป็นการผสมเอาวิธีการย่อในการพิมพ์ยุคดิจิทัลที่นิยมใช้กัน นี้ทำให้ภาพลักษณ์การประชุมแลดูไม่เคร่งขรึมในแบบการประชุมวิจัยทางวิทยาศาสตร์ตามขนบที่ปฏิบัติกันมา ซึ่งศาสตราจารย์ Mpho Tutu ลูกสาวของสุตทองของ Desmond Tutu ได้เอ่ยแซวในที่พิธีเปิดการประชุมว่า “ชื่อการประชุมนี้ทำให้ฉันรู้สึกเหมือนเป็นวัยรุ่นที่เข้าชั้นเรียนอ่านออกเสียง A B C D เลย” นอกจากนี้ นาง GNM Pandor รัฐมนตรีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศแอฟริกาใต้ก็ยังแซวซ้ำว่าเป็นชื่อที่เหมือนชื่อเพลง Hip Hop

โดยย่อแล้ว HIV R4P เป็น

HIV R4P เป็นการประชุมที่นำเอาการประชุมเรื่องวัคซีน (Vaccine) และไม่โครบิไซด์ (Microbicide) ที่ต่างคนต่างจัด มาจัดรวมไว้ด้วยกันและเพิ่มเติมเรื่องงานวิจัยล่าสุดที่ขยายออกไปในส่วนที่เป็นเทคโนโลยีและมุมมองใหม่ๆ ด้านการป้องกันเอชไอวี

HIV R4P เป็นการประชุมทางวิทยาศาสตร์ระดับโลกครั้งที่หนึ่ง ที่มุ่งให้ความสำคัญกับงานวิจัยด้านชีวเวชศาสตร์เพื่อการป้องกันเอชไอวี (Biomedical HIV Prevention) และจัดขึ้นในช่วงจังหวะสำคัญคือ การค้นหาทางเลือกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันเอชไอวีด้วยเทคโนโลยีทางชีวเวชศาสตร์ ที่มีทั้งความท้าทายและความก้าวหน้าไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วในช่วง 4 – 5 ปีที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับช่วงเวลาของการระบาดร่วม 30 ปีที่ผ่านมา

HIV R4P เป็นการประชุมที่ออกแบบเพื่อตอบสนองกับความต้องการและการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมที่มีความหลากหลายจากแง่มุมต่างๆ ของการวิจัย เพื่อให้ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงอุปสรรคและความท้าทายสำคัญทั้งเรื่องความก้าวหน้าทางการวิจัย และเรื่องว่าทำอย่างไรให้คนได้เข้าถึงและได้รับการป้องกันที่เป็นผลมาจากงานวิจัยเหล่านี้ ภายใต้ข้อเท็จจริงเรื่องงบประมาณที่มีอยู่ไม่มาก และเหตุทางกฎหมายและนโยบายที่ทำให้เรื่องการให้บริการทางเพศ การใช้สารเสพติด และการรักเพศเดียวกันกลายเป็นเรื่องอาชญากรรม ซึ่งส่งผลให้ชีวิตของผู้คนจำนวนมากตกอยู่ในความเสี่ยงของการได้รับ-ถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี

และ HIV R4P มีวาระการจัดที่กำหนดไว้ทุก 2 ปี นั่นหมายความว่าครั้งที่ 2 จะจัดขึ้นในปี 2559

ใครมาเข้าร่วมการประชุมบ้าง (Who) ?

ผู้ที่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้ให้ทุน ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำภาคธุรกิจเอกชน และ นักรณรงค์จากชุมชน รวมสิ้น 1,325 คน จาก 48 ประเทศ ใน 6 ทวีป มีการให้ทุนเต็มและบางส่วนถึง 300 ทุน โดยมีคนไทยสองคนได้ทุนเข้าร่วมประชุมคือ ผมและอีกคนจาก AFRIMS

ในระหว่างการประชุมผมได้เห็นและคุยกับทีมวิจัยจากสถาบันวิจัย 4 แห่งในประเทศไทยที่เข้าร่วม มี AFRIMS, VTC, TUC, ในกรุงเทพฯ และ RIHES จากเชียงใหม่ ผมแปลกใจที่ไม่เห็นทีมของ TRC ในการประชุมนี้ แต่ที่(ไม่)น่าแปลกใจคือ คนไทยที่ทำงานในฝั่งชุมชนและไม่ได้อยู่ในทีมวิจัยมีเพียง 2 คน คือพี่อดัม (ซึ่งได้รับเชิญให้ไปร่วมพูดคุย) และผมที่ขอและได้รับทุนพร้อมกับต้องนำไปสเตอร์ไปเสนอ ก็ได้แต่หวังว่าในอนาคตสถาบันวิจัยต่างๆ จะสนับสนุนให้คนชุมชนอย่างน้อยก็สมาชิก คณะกรรมการที่ปรึกษาจากชุมชน (Community Advisory Board หรือ CAB) จากแต่ละสถาบันไปเข้าร่วมการประชุมลักษณะนี้บ้าง

การประชุมจัดที่ไหน (Where) ?

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นที่เมืองเคปทาวน์ ประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งถือเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศ ชายทะเลที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียงระดับโลกแห่งหนึ่งเลยทีเดียว

การประชุมจัดขึ้นเมื่อไหร่ (When) ?

การประชุมหลักจัดขึ้นในวันที่ 28 – 31 ตุลาคม โดยมีการประชุมล่วงหน้า 1 วัน คือวันที่ 27 ตุลาคม 2557 รวมทั้งสิ้นเป็น 5 วัน

ผมมีเรื่องเล่านิดหน่อยเกี่ยวกับการเดินทางและการลงทะเบียนของผมคือ การที่ผมอยู่เชียงใหม่ ทำให้ผมต้องเดินทางผ่าน 4 สนามบิน โดยใช้เวลาในการเดินทางจากสนามบินแรกถึงสนามบินสุดท้าย (รวมระยะเวลาพักรอเปลี่ยนเที่ยวบินด้วย) ทั้งสิ้นกว่า 24 ชั่วโมง เล่นเอาเหนื่อยมาก ผมออกจากเชียงใหม่ช่วงบ่ายวันที่ 25 ไปถึงเคปทาวน์วันที่ 26 ตุลาคม ทำให้มีเวลาพักผ่อนครึ่งวันก่อนเริ่มการประชุม

เช้าวันที่ 27 ตุลาคมระหว่างไปเข้าแถวลงทะเบียนที่มีการจัดเรียงตามตัวอักษรนั้น ผมก็เลือกเข้ายืนในช่องที่มีตัวอักษร N (ชื่อภาษาอังกฤษของผมสะกดว่า Niwat) คนที่ยืนอยู่ข้างหลังผมเป็นชาย ผิวดำตัวสูงโปร่ง ใส่เสื้อแขนยาวสีขาวไม่มีปกเสื้อ กัดกระดาษเสื้อจนถึงเม็ดบนปิดคอไว้ เขาไว้ผมถักเปียด้วย เรียกว่าทั้งเสื้อผ้า หน้าผม ดูบ๊อบก็รู้ว่า (ไม่น่าจะเป็นนักวิทยาศาสตร์) เป็นคนจากส่วนของชุมชนแน่ๆ หลังจากทักทาย ถามชื่อกันแล้ว (เขาบอกผมว่าชื่อ “Prince” จากประเทศ..... ผมนึกว่าเขาพูดเล่นว่าเป็นเจ้าชายจากประเทศ....แต่สุดท้ายชื่อเขาคือ Prince จริงๆ) ก็เอ่ยถามผมประมาณว่า

“นายรู้ไหมว่า เขาจัดแถวลงทะเบียนตามชื่อตัวของเรา หรือว่าชื่อสกุลของเรา ?”

“หัย! ถามดีนี่ ผมก็ไม่รู้เหมือนกันว่า เขาจัดยังไง ถ้าเป็นที่บ้านผม (ความจริงผมใช้คำว่า วัฒนธรรมแต่ใช้ในความหมายถึงเมืองไทย) ก็เรียงตามชื่อตัว”

“บ้านเราก็เรียงตามชื่อตัวเหมือนบ้านนาย แต่ว่านี่เป็นการประชุมของพวก
อเมริกัน บางที่เขาอาจจัดแถวอีกแบบก็ได้?”

ผมตัดสินใจถามคนที่เพิ่งลงทะเลเบียร์เสร็จแล้วเดินสวนแถวออกมาใช่แล้ว

ผมต้องย้ายไปเข้าแถวใหม่ในแถวที่มีตัวอักษร S คิดในใจว่า “เสร็จเลย” เพราะเพื่อนผิวดำคนที่
ทักผมยังยืนยิ้มอยู่ในแถวเดิมโดยไม่เปลี่ยนแถว...นี่แหละความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ทำไมการจัดประชุมครั้งแรกจึงเป็นประเทศแอฟริกาใต้ (Why) ?

สำหรับคำถามนี้ ผมขอยกไปเขียนในครั้งหน้า เนื่องจากว่ามีเรื่องที่ต้องเขียนถึงเรื่องนี้อยู่พอสมควรครับ

การจัดประชุมมีขึ้นอย่างไร/แบบใดบ้าง (How) ?

การประชุมมีรูปแบบการจัดเสนอ พูดคุย แลกเปลี่ยนที่หลากหลาย แต่ทั่วไปก็เหมือนการประชุมด้านเอช
ไอวีทั่วๆ ไปคือ ประกอบด้วย

พิธีเปิด และพิธีปิด ซึ่งก็จะมีการเชิญบุคคลสำคัญมากล่าวให้แง่คิด มุมมอง และนำเสนอความทำ
หายในการทำงาน รวมทั้งพิธีการมอบรางวัลและรำลึกถึงคนหรือเหตุการณ์สำคัญๆ

การประชุมหลัก (Plenary) 4 ห้อง ซึ่งจัดขึ้นในช่วงเช้าของทุกวัน

การประชุมนำเสนอผลงานวิชาการ (Symposia) และการสนทนาโต๊ะกลม (Roundtable) 17
ห้อง ซึ่งจัดขึ้นในระหว่างวันหลังการประชุมหลัก

การประชุมที่เปิดกว้างให้ผู้สนใจเข้าร่วมโดยไม่ต้องเสียค่าลงทะเบียน (Satellite) 12 ห้อง จัดขึ้น
ในวันที่ 27 ตุลาคม หรือหนึ่งวันก่อนการประชุมหลัก

โดยในการประชุมมีการนำเสนอบทความวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการให้เข้า
มานำเสนอในห้องต่างๆ รวม 722 ชิ้น แยกเป็นการนำเสนอทางวาจา 177 ชิ้น และการนำเสนอใน
รูปแบบโปสเตอร์ 545 ชิ้น (ผลงานของผมที่เสนอไปรวมอยู่ในส่วนนี้) ทั้งนี้กว่า 30 % เป็นผลงานวิจัย
ของนักวิจัยชาวแอฟริกัน

อีกส่วนคือการพูดคุยในรูปแบบที่เรียกว่า “Networking lunches with experts in the field” หรือ
การร่วมโต๊ะพูดคุยและกินข้าวกลางวันกับนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการ
ลงทะเบียนจองที่นั่งล่วงหน้า เนื่องจากจำกัดให้เพียงโต๊ะละหน้าจะไม่เกิน 10 คน ซึ่งก็จะมีนักวิจัยที่มี
ชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งด้านการพัฒนาวัคซีน การป้องกันและการรักษา เช่น นักวิจัยจากกรณีเด็กน้อยมึส
ชิปชิปปี้ (Mississippi baby) มานั่งประจำในโต๊ะ เป็นต้น

ทั้งนี้ในส่วนของการจัดเรื่องการประชุมส่วนร่วมของชุมชนก็มีการจัดกิจกรรมร่วมทานอาหาร
กลางวันและพูดคุยงานรณรงค์ด้วยเช่นกัน และแม้แต่ในการประชุมอื่นๆ ที่ผมเคยเข้าไปร่วมก็มีรูปแบบ
คล้ายกัน แต่ที่ผมเห็นแตกต่างไปบ้างก็คือในการประชุมครั้งนี้ มีอาหารกลางวันเลี้ยงผู้เข้าร่วมประชุมทุก
คน และการร่วมโต๊ะกินข้าว-พูดคุยกับนักวิจัยฯ นี้ทำกันแบบใกล้ชิด โดยนักวิจัยก็อยู่ในบรรยากาศ
สบายๆ กินแซนวิชไปด้วย คุยไปด้วยเช่นเดียวกับผู้ร่วมโต๊ะ อาหารที่กินก็เหมือนกันหมด เน้นความ
สะดวก (แบบอเมริกันคือแซนวิช) ไม่มีหุรรหาเป็นพิเศษ

แต่ผมก็ไม่ได้ไปร่วมกินและสนทนาในแบบนี้กับเขา นะครับ เพราะหลังจากคิดดูไปมาแล้ว การกินแซนวิชก็ติดคอพอกอยู่แล้ว หากต้องไปนั่งคุยงานวิชาการไปด้วย คงทำให้ขนมปังติดคอจนอาจถึงขั้นกลืนไม่ลงก็ได้แม้ว่าความจริงจะน่าสนใจเหมือนกันว่า บทสนทนาในโต๊ะจะมีเรื่องอะไรกันบ้าง ซึ่งหากเป็นผมคงไม่สนทนาเรื่องผลงานวิจัย เพราะเรื่องแบบนี้หาอ่านและเดี๋ยวก็น่าฟังในห้องประชุมที่เขาไปนำเสนออีก ผมคงถามเรื่องอื่นๆ มากกว่าที่เกี่ยวกับความเป็นตัวตนและชีวิตของเขา เช่น อ่านหนังสืออะไร ฟังเพลงประเภทไหน ชีวิตในวัยเด็กมีความสุขหรือทุกข์เรื่องอะไรบ้าง บั้นปลายชีวิตยังมีสิ่งที่ต้องการเอาชนะให้ได้หรือเปล่า ฯลฯ อะไรทำนองนี้ ...หากเป็นคุณละคุณจะถามนักวิจัยพวกนี้เรื่องอะไรบ้าง?

เอาไว้อธิบาย + อ่าน **HIV R4P** คืออะไร? (ตอนที่ 2) ต่ออีกครั้งนะครับ ซึ่งตอนหน้าจะว่าด้วยเรื่อง **Why?** หรือทำไมเขาถึงเลือกปักหมุดจัดการประชุมครั้งแรกนี้ที่ประเทศแอฟริกาใต้ ?